

**ІНТЕРЕС МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ
ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ КРИТЕРІЙ
ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ У ПРОЦЕСІ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

Бондарчук Наталія

Ужгородський національний університет

Аннотація

В статті «Інтерес младших школьников к занятиям физической культурой как психологический критерий дифференциации в процессе физического воспитания в младшем школьном возрасте» определено понятие интереса как составляющей мотивационной сферы человека; проанализированы особенности формирования физкультурных интересов детей младшего школьного возраста; очерчены пути и направления использования дифференцированного подхода к физическому воспитанию младших школьников на основе интереса как психологического критерия дифференциации.

Ключевые слова: интерес, психологический критерий, дифференцированный подход, физическое воспитание, младший школьный возраст.

Annotation

The article on “The younger school children’s interest to the physical trainings as a psychological criterion of differentiation during the physical education in a primary school age” determines the concept of interest as a component of human’s motivational sphere; analyzes the particular qualities of the formation of primary school age children’s physical culture interests; marks the ways and directions of using of the differentiated approach to the younger school children’s physical education on the basis of interest as a psychological criterion of the differentiation.

Key words: interest, psychological criterion, differentiated approach, physical education, primary school age.

Постановка проблеми. Сучасна школа як соціальний інститут із максимально інтенсифікованим навчально-виховним процесом передбачає розробку і втілення нових підходів до виховання дітей вже з перших років початкової освіти; ці підходи передбачали б максимальний розвиток індивідуальних здібностей на основі власних інтересів з перспективою успішного їх застосування у практичній діяльності. Шляхом до цього є сучасні педагогічні технології, що дозволяють урізноманітнювати форми й засоби навчання, підвищувати творчу активність учнів. У сфері фізичного виховання ця проблема є особливо актуальною з огляду на зниження рівня фізичного розвитку молодших школярів, відсутність або слабкі прояви в багатьох із них вираженого інтересу до занять фізкультурою. Між тим, у шкільну практику фізичного виховання впроваджується дуже мало новацій, вона традиційно зводиться передусім до нормативного підходу, що в цілому суперечить ідеї формування гармонійно розвиненої особистості. Отже, необхідно здійснювати цілеспрямовану педагогічну роботу, спрямовану на формування інтересу учнів молодшого шкільного віку до занять фізкультурою, на прищеплення їм відповідних мотивів, прагнень і потреб, а також – на

максимальне врахування фізкультурних інтересів у процесі фізичного виховання. Така робота, враховуючи сучасні вимоги, повинна будуватися на застосуванні диференційованого підходу, що повинно сприяти формуванню особистості як суб'єкта власної фізичної культури, яку вона сприйматиме як невід'ємну складову індивідуального стилю життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поставлена нами проблема майже не вивчена. Існує чимало публікацій з результатами досліджень психологічної мотивації молодших школярів до занять фізкультурою, критикою чинних навчальних програм із фізичного виховання в початкових класах; з іншого боку, обмаль досліджень, присвячених з'ясуванню питання про те, як самі діти ставляться до процесу фізичного виховання, які в них пізнавальні фізкультурні інтереси, як вони можуть бути реалізовані з огляду на сучасні вимоги до процесу фізичного виховання, як застосовувати диференційований підхід до цього процесу на основі інтересу учнів до фізкультурних занять як провідного психологічного критерію диференціації. У контексті даного дослідження нас цікавили останні наукові матеріали і публікації насамперед із проблематики загального формування інтересу до фізкультурних занять (Г. Бахчанян [1], В. Гусев [6], Я. Кравчук [9]), шляхів і методів визначення інтересів дітей молодшого шкільного віку (І. Бігус [2]), формування потреб та інтересів і забезпечення мотивації молодших школярів до занять фізкультурою (О. Вілігорський [4], Л. Гнітецький [5], С. Колосова [8]), застосування диференційованого підходу у фізичному вихованні та визначення критеріїв диференціації (Н. Бондарчук [3]).

Мета статті – визначити поняття інтересу як складової мотиваційної сфери людини, висвітлити особливості формування

фізкультурних інтересів дітей молодшого шкільного віку та окреслити шляхи і напрями застосування диференційованого підходу до фізичного виховання молодших школярів на основі інтересу як психологічного критерію диференціації.

Результати дослідження. Результати попередніх авторських досліджень засвідчують, що критерії диференціації при реалізації диференційованого підходу до фізичного виховання різних категорій населення співвідносяться з індивідуальними, середовищними та соціально-економічними чинниками. Критерії, що співвідносяться з індивідуальними чинниками, узагальнено можемо поділити на фізичні та психологічні. Комплекс психологічних критеріїв включає мотиви до занять фізичною культурою, індивідуальні фізкультурні інтереси, психічні особливості (наприклад, рівень розвитку мислення, уваги, волі), типологічні особливості нервової системи [3; 11]. Отже, критерій інтересу до занять фізичною культурою розглядаємо як один із найважливіших психологічних критеріїв диференціації при реалізації диференційованого підходу до фізичного виховання.

Аналіз різних трактувань психологічного поняття інтересу дає можливість підійти до певного узагальненого визначення, згідно з яким позначаємо інтерес як вибіркоче емоційно-пізнавальне ставлення людини до предметів, явищ, подій навколишньої дійсності, видів діяльності, а також як усвідомлену потребу, що виступає стимулятором активної пошукової та продуктивної діяльності щодо її задоволення. Будь-який інтерес належить до мотиваційної сфери особистості, оскільки в його основі лежить внутрішня мотивація. Він проявляється у зацікавленості, допитливості, жадобі до отримання знань чи певного роду діяльності. Серед різних, пов'язаних між собою проявів інтересу, ви-

діляють зацікавленість, допитливість, пізнавальний і теоретичний інтерес; у молодшому шкільному віці переважають зацікавленість і допитливість, пов'язана з прагненням проникнути за межі відомого, одержати відповіді на запитання, що виникають під час навчання, а отже – відчуттями здивування, радощів, нових відкриттів. До важливих чинників інтересу варто зарахувати знання, практичну діяльність та емоційне задоволення від неї; у молодших школярів на першому місці стоїть чинник емоційного задоволення, нестача якого є першою причиною недостатнього інтересу до занять фізичною культурою [1; 6; 10].

Інтерес у молодшому шкільному віці пов'язаний із загальною активністю дітей, яка означає певну якість діяльності, що характеризується високим рівнем мотивації, потребою у засвоєнні нового; така активність виступає наслідком цілеспрямованих педагогічних впливів, застосування певних педагогічних технологій, організації відповідного педагогічного середовища. З іншого боку, формування інтересу до занять фізичною культурою в цьому віці розглядаємо в єдності з розвитком загальної мотиваційної сфери дітей, становленням мотиваційних пріоритетів, які цілком пов'язані з включенням дитини у шкільний навчально-виховний процес. Важливою в цьому є роль ситуативних чинників, які є динамічними та мінливими. У першому класі навчально-пізнавальна мотивація ще слабка, що пов'язано з переживанням дітьми свого нового статусу школяра, але в подальшому вона з кожним роком поступово підвищується. До другого-третього класів вольові дії діти виконують переважно за вказівками дорослих, надалі ж ці дії все більшою мірою співвідносяться з індивідуальними інтересами [4; 8].

Результати багаторічних спостережень за проявами мотива-

ційної сфери молодших школярів дають підстави стверджувати, що в цьому віці переважають загальні мотиви й інтереси, безвідносні до конкретних видів фізкультурної діяльності, конкретних вправ чи ігор, хоча в багатьох дітей поступово з'являються свої улюблені ігри. Зберігається нагальна природна потреба багато рухатися, і чимало дітей ставляться до уроків фізичної культури саме з точки зору можливості задовольнити цю потребу, тобто – не як до навчального предмету, подібного до інших, а з точки зору додаткової можливості побігати, пограти, попустувати.

Інтереси дитини складаються з окремих складових: бажань і намагань, цілей та ідеалів, схильності до певних видів діяльності, вольових зусиль тощо. Кількість інтересів збільшується з кожним місяцем, але вони, як правило, залишаються ще досить аморфними, чітко не визначеними, часто розбігаються. Важливо враховувати, що лише в середньому шкільному віці, починаючи з п'ятого-шостого класів, школярі починають упевнено орієнтуватися у своїх інтересах. До цього найважливішим засобом виникнення інтересу до будь-якої активної діяльності є власні дії та чітке усвідомлення їхньої успішності [4; 7].

На окрему увагу заслуговує аналіз можливих причин недостатнього інтересу дітей молодшого шкільного віку до занять фізичною культурою; цей аналіз є необхідним для вивчення способів формування такого інтересу. Результати аналізу шкільної документації – даних журналів обліку та успішності учнів – других і третіх класів Ужгородської загальноосвітньої школи I-III ступеня № 8 засвідчують, що майже постійно відвідують усі уроки фізичної культури 43,2% хлопців і 37,6% дівчат. Регулярно пропускають уроки (мають понад 50% пропусків) 11,2% хлопців і 16,4% дівчат; більшість пропусків (по-

над 80%) пов'язана зі звільненням через хворобу та іншими поважними причинами. На базі цієї ж загальноосвітньої школи ми провели опитування методом письмового анкетування, в якому брали участь 48 учнів других і третіх класів (20 хлопців і 28 дівчат). Це опитування дозволило визначити пріоритетність і місце в мотиваційній структурі дітей тих чи інших інтересів до занять фізичною культурою.

Як показали результати опитування, 12 хлопців (60%) і 14 дівчат (50%) цілком полюбляють шкільні уроки фізкультури; 5 хлопців (25%) і 9 дівчат (32,14%) зауважили, що на уроках їм не все подобається; решта учнів (15% хлопців і 17,86% дівчат) зазначили, що уроки фізкультури їм взагалі не подобаються. Такі дані пояснюються значною емоційністю уроків фізкультури, що відрізняє їх від інших загальноосвітніх уроків. Значну роль відіграє також майстерність педагогів, їхній підхід до організації шкільного процесу фізичного виховання. Слід відзначити, що хлопці й дівчата, яким однозначно не подобаються уроки фізкультури, не могли пояснити причину своєї до них “нелюбви”; між тим, саме тут закладені основи відсутності інтересу до фізкультурних занять. Серед можливих причин відсутності фізкультурних інтересів назвемо недостатню виховну спрямованість процесу фізичного виховання в тому чи іншому навчальному закладі, методичні помилки при його організації, одноманітність і недостатню творчість у роботі педагогів, недостатню співпрацю їх з батьками, недостатню увагу до розвитку пізнавального інтересу до фізичних вправ у позаурочний час, відсутність на заняттях вправ та ігор, які подобаються окремим дітям, відсутність музичного супроводу тощо.

На жаль, як з'ясувалося в ході опитування, лише двоє хлопців з усіх респондентів (4,17%) у віль-

ний час регулярно відвідують із батьками фізкультурно-спортивні та оздоровчі організації (комплекси, центри, клуби) за місцем проживання; в інших сім'ях активне дозвілля практично не практикується. Відповіді на питання “Чим ти більше за все полюбляєш займатися на шкільних уроках фізкультури?” розподілилися таким чином: рухливими іграми – 12 хлопців (60%) і 9 дівчат (32,14%); фізичними вправами – двоє хлопців (10%) та дві дівчини (7,14%); танцями та іншими ритмічними рухами – жодного хлопця і 9 дівчат (32,14%); різними видами сучасного фітнесу або гімнастики – один хлопець (5%) і 7 дівчат (25%); легкою атлетикою (бігом, стрибками й т. п.) – 5 хлопців (25%) та одна дівчина (3,57%). На питання “Чим би ти хотів (хотіла) займатися додатково, в позаурочний час?” діти відповіли так: рухливими іграми – 9 хлопців (45%) і 7 дівчат (25%); танцями та іншими ритмічними рухами – двоє хлопців (10%) та 11 дівчат (39,29%); різними видами сучасного фітнесу або гімнастики – тільки 5 дівчат (17,86%); плаванням – троє хлопців (15%) і дві дівчини (7,14%); легкою атлетикою – двоє хлопців (10%) та одна дівчина (3,57%); фізичними вправами – один хлопець (5%); інші фізкультурні захоплення та інтереси мали 3 хлопці (15%) та двоє дівчат (7,14%). Результати опитування показали також, що 4 хлопця (20%) і дві дівчини (7,14%) з числа респондентів регулярно дивляться телепрограми або читають про фізкультуру, спорт і спортсменів у ЗМІ, 9 хлопців (45%) та 11 дівчат (39,29%) роблять це іноді, решта (35% хлопців і 53,57% дівчат) – майже ніколи. Один хлопець (5%) і троє дівчат (10,71%) зазначили, що їм важко виконувати завдання на уроках фізкультури; 7 хлопців (35%) і 10 дівчат (35,71%) не мають із цим значних труднощів, але в них не все завжди виходить; решта (60%

хлопців і 53,57% дівчат) вважають, що не мають проблем із виконанням фізкультурних завдань. Ці дані дають певні уявлення щодо значення чинників, які можуть впливати на активне залучення дітей до фізичної культури, шляхи застосування диференційованого підходу при формуванні фізкультурних інтересів молодших школярів та організації процесу фізичного виховання.

Крім цих даних, застосування диференційованого підходу вимагає врахування таких ознак дитячого інтересу, як показники активності, емоційні показники, вольові прояви. Активність дітей може виявлятися у зверненнях до педагога, бажанні з'ясувати для себе щось нове, активно оперувати набутими фізкультурними навичками, ділитися набутим досвідом з однолітками. Зв'язок з емоційною сферою дітей молодшого шкільного віку значною мірою характеризує їхні фізкультурні інтереси. Емоційні показники можна визначити при спостереженні за мімікою, жестами, вигуками, іншими реакціями дітей, обміном враженнями між ними. Вольові прояви – зосередженість уваги, активне бажання вийти зі складних ситуацій, прагнення до завершення того, що розпочато. Інтереси дітей формуються також під впливом соціально-економічних (матеріальне положення сім'ї), комунікативних (спілкування в різних середовищах і специфіка користування ЗМІ), педагогічних (передусім, – стиль та особливості сімейного виховання) чинників [2].

Визначаючи шляхи застосування диференційованого підходу при формуванні фізкультурних інтересів молодших школярів, слід враховувати, що формування інтересу по суті є замкнутим автоматичним процесом, зумовленим не тільки сферою і характером діяльності дитини, а й її соціальним оточенням, процесами навчання й виховання, що мають особливі

прийоми формування інтересу колективом. З іншого боку, слід враховувати, що в кожному класі формується складний комплекс індивідуальних інтересів, який повинен бути педагогічно керованим. Цей комплекс може досліджуватися із застосуванням методів самооцінки інтересу (“шкала інтересу”) та створення “ситуації вибору” (експертна оцінка інтересу), за допомогою “карт інтересів”, але найголовнішим чином – у ході спілкування з дітьми та педагогічного спостереження. Однозначно, що для формування в молодших школярів стійких фізкультурних інтересів шкільних уроків фізичної культури недостатньо; оскільки ж більшість дітей не відвідує спортивні секції, потрібно залучати їх до занять у фізкультурно-оздоровчих групах в позакласний час, ранковою гімнастикою до уроків, участі в рухливих іграх на перервах. Як основний метод формування відповідних інтересів слід визнати педагогічне привчання [2; 4; 8].

Діти можуть диференціюватися на умовні групи залежно від пріоритетних збудників фізкультурних інтересів – природи, певного виду діяльності, оточуючих дорослих людей. Відповідно, на прями роботи з кожною групою будуть включати підсилення тих збудників, які для тієї чи іншої дитини не є пріоритетними. З іншого боку, робота з активізації фізкультурного мислення повинна проводитися з усіма дітьми; вона полягає насамперед у підкресленні ролі фізкультурних занять у збереженні здоров'я під час супроводжуваних пояснень, бесід, описування вправ, педагогічних вказівок тощо. Спеціальні вказівки, якими супроводжується виправлення помилок, сприяють накопиченню необхідної інформації в пам'яті дітей [9].

До прийомів формування інтересу до занять у рамках практичної діяльності на уроках фізкультури слід віднести новизну, розма-

їття засобів і способів організації учнів, постановку конкретних і посильних завдань, які можна виконати до кінця уроку, застосування ігрового і змагального методів, стимулювання участі у заняттях з фізичної культури в позаурочний час, застосування нестандартного обладнання, проведення уроків із музичним супроводом. Починаючи з третього класу, діти з розвченими фізкультурними інтересами можуть бути виділені в окрему групу; при роботі з нею вчитель починає використовувати спрощені пошукові ситуації, під час яких діти разом із ним розв'язують певні навчально-пізнавальні завдання (наприклад, як зручніше виконати ту чи іншу рухову дію). Це виховує в дітях ініціативність, а разом з нею – інтерес до занять фізкультурою. Нове завжди цікаве, а те, що не потребує напруження, не викликає інтересу, тому подолання посильних труднощів на заняттях – важлива умова виникнення інтересу до самих занять. Паралельно в цих групах можна починати застосовувати елементи договірної (передбачає проектування окремих елементів фізичного виховання на основі спілкування з учнем) і рефлексивної (колективне обговорення комплексу фізкультурних інтересів) методів [5; 8].

В основу диференціації учнів на групи можуть бути покладені відповіді на питання, наскільки їм подобаються уроки фізкультури. Відповідно, найбільш активно слід формувати фізкультурні інтереси у групах, в яких дітям уроки фізкультури не подобаються або лише частково подобаються. Паралельно при заняттях із такими школярами необхідно більше уваги звертати на вдосконалення загальної організації процесу фізичного виховання, впроваджувати в педагогічну роботу творчі підходи, залучати дітей до фізкультурних занять у позаурочний час, урізноманітнювати їхній зміст тощо.

У рамках одного класу можуть бути сформовані групи за фізкультурними інтересами. Враховуючи наведені вище результати опитування, деякі з таких груп доцільно одночасно формувати за статевим критерієм. Так, серед хлопців можливе формування так званих “ігрових” (в яких при складенні змісту занять увага акцентується на рухливі ігри), “легкоатлетичних” і “загальних” груп; серед дівчат – відповідно “ігрових”, “танцювальних”, “гімнастичних” і “загальних”. При цьому в “загальних” групах зміст фізичного виховання повинен бути максимально різноманітним, а ігрова форма навчання має бути тією чи іншою мірою присутня в кожній групі, що в молодшому шкільному віці є абсолютно необхідним. Визначальною особливістю ігрової діяльності молодших школярів є поєднання двох важливих чинників: з одного боку, діти залучаються до практичної діяльності, розвиваються фізично, звикають самостійно діяти; з іншого, вони отримують моральне й естетичне задоволення від цієї діяльності, поглиблюють знання про навколишнє середовище, що разом сприяє вихованню творчої, всебічно розвиненої особистості. Групи за фізкультурними інтересами формуються на тимчасовій основі: оскільки фізкультурні інтереси кожного окремого учня не є постійними й перебувають у стані цілеспрямованого формування, відповідно і групи можуть змінювати як свій склад, так і основні напрями педагогічних впливів на дітей. Паралельно необхідно застосовувати диференціацію залежно від умінь і навичок у виконанні певних вправ і рухових дій, що дозволить підвищувати інтерес до виконання вправи в кожній із груп.

Хоча фізкультурні заняття в молодшому шкільному віці в будь-якому разі повинні відзначатися емоційним фоном, в основі диференціації школярів може

бути покладено рівень емоційності та характер емоційних проявів. Здивування, захоплення, задоволення, породжені пізнанням нового, радісні переживання в результаті подолання труднощів – це різні за своєю значимістю та глибиною вияву почуття дітей, і ці відмінності варто враховувати при реалізації диференційованого підходу. При цьому педагог керується загальним принципом, згідно з яким емоційне задоволення від занять фізкультурою досягається через мотивування і стимулювання [9].

Диференційоване ставлення до процесу фізичного виховання пов’язане також із формами проведення дозвілля в конкретних сім’ях, які суттєво впливають на інтерес до занять фізкультурою. Оскільки, як було зазначено, дуже мало дітей нині регулярно відвідують із батьками фізкультурно-оздоровчі заклади, існує нагальна потреба посилення співпраці з батьками в таких сім’ях. Характер такої співпраці може різнитися залежно від ставлення в сім’ях до залучення дітей до активного дозвілля, позаурочних занять фізкультурою. Враховуючи, що молодші школярі часто виконують фізкультурні завдання не стільки для себе, скільки для інших, і часто швидко втрачають інтерес до виконання, якщо не відчувають зацікавленості батьків або інших рідних, потрібно стимулювати активність батьків щодо формування і прояву фізкультурних інтересів дітей. Іншим важливим критерієм поділу молодших школярів на групи є ступінь самостійності у проявах фізкультурних інтересів: окремої уваги потребують діти, для яких нагальною потребою є формування стійкого інтересу до занять фізкультурою. Для проблемних груп необхідне вироблення певного алгоритму дій: пробудження бажання самостійно займатися; його закріплення; підштовхування дитини та батьків до його реалізації (наприклад, через

придбання батьками спортивного інвентарю, спільну розробку такого режиму дня дитини, в якому знайшлося б місце для самостійного виконання фізичних вправ, розучування на уроках вправ, які потім учень буде виконувати вдома тощо); зрештою, перетворення бажання на стійку звичку через низку спеціально розроблених заходів.

Висновки

1. Інтерес – це вибіркове емоційно-пізнавальне ставлення до предметів, явищ, видів діяльності, усвідомлена потреба, що виступає стимулятором активної пошукової та продуктивної діяльності щодо її задоволення. Інтереси дитини молодшого шкільного віку, пов’язані з її загальною активністю, складаються з бажань і намагань, цілей та ідеалів, схильності до певних видів діяльності, вольових зусиль тощо.

2. Згідно з даними емпіричного дослідження, понад 50% молодших школярів загалом люблять шкільні уроки фізкультури, хоча сім’ї, в яких практикується спільне з батьками активне дозвілля, становлять лише одиниці. Щодо фізкультурних інтересів, абсолютна більшість хлопців люблять рухливі ігри, далі йдуть легка атлетика, плавання, гімнастика; у дівчат переважають танці та інші музичні види рухливої активності, рухливі ігри, різні види сучасного фітнесу, набагато менш популярні плавання та легка атлетика.

3. Застосування диференційованого підходу на основі інтересу як провідного психологічного критерію диференціації доцільне як при цілеспрямованому формуванні фізкультурних інтересів дітей, так і при організації занять з урахуванням домінуючих інтересів окремих учнів і комплексів колективних інтересів до занять фізкультурою. Молодші школярі можуть диференціюватися на умовні групи за критеріями

пріоритетних збудників фізкультурних інтересів, ставлення до уроків фізкультури і відповідних уподобань, переважного змісту фізкультурних занять, рівня емоційності та характеру емоційних проявів, фізкультурної активності у позашкільних умовах (переважно в сім'ї), ступеня самостійності у проявах фізкультурних інтересів.

Література

1. Бахчанян Г. С. Мотивація інтересу до занять фізичною культурою і спортом / Г. С. Бахчанян // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 4. – С.41-47.
2. Бігус І. М. Карта інтересів для молодших школярів / І. М. Бігус. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://pochatkowa.at.ua/publ/diagnostika/9-1-0-101>.
3. Бондарчук Н. Я. Чинники диференційованого підходу та критерії диференціації у фізичному вихованні різних категорій населення / Н. Я. Бондарчук, В. Д. Чернов // Фізична культура, спорт та здоров'я нації: Зб. наук. праць. – Вип. 1. – Т. 1. – Вінниця. 2011. – С. 236-241.
4. Вілігорський О. Аспекти забезпечення мотивації до занять фізичними вправами у молодших школярів / О. Вілігорський // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: Зб. наук. праць Волинського національного університету ім. Лесі Українки. – Т. 2. – Луцьк: Вежа, 2008. – С. 38-40.
5. Гнітецький Л. Шляхи формування потреби у заняттях фізичними вправами у дітей молодшого шкільного віку / Л. Гнітецький // Молода спортивна наука України: Зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. – Львів: Видавничий дім "Панорама", 2000. – С. 141-142.
6. Гусев В. Основи формування інтересу до уроків фізичної культури / В. Гусев // Завуч. – 2002. – № 15. – С.13-14.
7. Занюк С. С. Психологія мотивації: Навч. посібник / С. С. Занюк. – К.: Либідь, 2002. – 304 с.
8. Колосова С. П. Формирование мотивации к занятиям физической культурой у младших школьников / С. П. Колосова. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://festival.1september.ru/articles/578365/>.
9. Кравчук Я. Стан та шляхи формування у школярів інтересу до фізичного виховання та спорту / Я. Кравчук, Н. Войнаровська // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: Зб. наук. праць Волинського національного університету ім. Лесі Українки. – Т. 2. – Луцьк: Вежа, 2008. – С. 151-155.
10. Олимпиева Т. В. Формирование интереса к физической культуре у детей младшего школьного возраста / Т. В. Олимпиева. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Snsv/2005-08/05otvmsv.pdf.
11. Сулейманов И. И. Содержание и технология дифференцированного физического образования учащихся общеобразовательной школы / И. И. Сулейманов, Н. С. Ниясова, Е. А. Короткова // Теория и практика физической культуры. – 1995. – № 9. – С. 52-56.

